

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 59 din 12.09.1944, în cauza penală în privința lui

Tcacenco Piotr XXX, născut în anul xxx, originar din sat. xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de recurs în anulare: 26.05.2020 – 15.09.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 59 din 12.09.1944, Tcacenco Piotr a fost condamnat în baza art.54-1 ”a” Cod penal al RSSU, la 10 ani privațiune de libertate cu privarea de drepturi pe termen de 3 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Tcacenco Piotr a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind acuzat pentru mai multe infracțiuni de furt, fiind înfricoșat de pedeapsă, a trecut granița României, în acest sens săvârșind trădarea de patrie. Locuind în România, acesta de mai multe ori a trecut frontiera URSS, după care, iarăși pleca în România. Peste un an de la plecare, a revenit în URSS, fiind prins în satul Ciobruți de autoritățile sovietice, însă inculpatul a evadat din nou în România. După intrarea trupelor române în URSS, Tcacenco Piotr a revenit cu familia, având un comportament ostil față de puterea sovietică. La fel, inculpatul avea o legătură strânsă cu autoritățile germano-române, ajutându-le să depisteze și să tragă la răspundere activiști sovietici. Tcacenco Piotr de multe ori a fost invitat la adunările autorităților germane și române, după care aveau loc arestări masive ale comuniștilor, partizanilor și activiștilor sovietici.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Tcacenco Piotr, vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o parțial și a declarat că, în anul 1919 într-adevăr a plecat pe teritoriul României, după ce a fost condamnat pentru mai multe infracțiuni de furt. A locuit în satul Talmaz. În 1941 s-a reîntors în satul natal și se ocupa cu vânzarea de porumb. Din motiv că muncitorii lucrau rău, el a fost amenințat de comandant că dacă nu va face livrarea de porumb la timp, îl va băga la pușcărie. El a fost nevoit să devină mai dur cu subalternii, ca aceștia să muncească mai productiv. Într-adevăr a trecut de 2 ori granița din România în URSS, în 1930 și 1931, dar a venit doar cu scopul de a-și vizita mama. Nu a recunoscut faptul că a participat la careva întruniri secrete ale germanilor și nu a executat nici o indicație a acestora.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, în temeiul art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Tcacenco Piotr.

În motivarea recursului în anulare, Procurorul General Adjunct a invocat că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor în baza art.54-1 ”a” Cod Penal al RSSU – trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Tcacenco Piotr, prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

Sentința de condamnare în privința lui Tcacenco Piotr a fost pronunțată fără a fi luate în calcul declarațiile inculpatului, precum și a martorilor.

A remarcat că, în instanța de judecată au fost doar date citire declarațiilor martorilor, iar potrivit lui Cotiusinschii Timofei, acesta a indicat, că din vorbele altor consăteni a aflat că Tcacenco Piotr a traversat de câteva ori granița cu România. A menționat că, Tcacenco Piotr a fost prezent la adunările secrete ale germanilor, însă a menționat că și alți consăteni au fost prezenți.

Martorul Ivanov Trofim a declarat că Tcacenco Piotr a participat la adunarea secretă a nemților împreună cu un alt consătean după care s-au efectuat arestări în masă.

Martorul Crivorucenco Fiodor a declarat că Tcacenco Piotr după săvârșirea infracțiunilor de furt și banditism a plecat în România. De acolo s-a reîntors de câteva ori în URSS. Un consătean i-a spus că a fost bătut de Tcacenco Piotr. Ultimul se bucura de multe privilegii din partea guvernului român. A primit pământuri, i se permitea să plece în Odessa, ceea ce era interzis altor colhoznic.

Nevinovăția lui Tcacenco Piotr în infracțiunea imputată este confirmată prin faptul că, declarațiile martorilor s-au bazat, în principal pe zvonuri, ceea ce nu pot constitui probe directe în dosarul penal, iar o condamnare nu poate fi bazată în exclusivitate pe probe indirecte.

Concomitent, s-a stabilit, că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Tcacenco Piotr la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Reiterând cele expuse, sentința de condamnare emisă în privința lui Tcacenco Piotr este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art.6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1), coroborat cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art.3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 59 din 12.09.1944, Tcacenco Piotr a fost condamnat pentru trădare de patrie.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Tcacenco Piotr în baza art.54/1 ”a” Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, urmează a se dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental, cu dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. b), 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 59 din 12.09.1944, cu încetarea procesului penal în privința lui *Tcacenco Piotr XXX*, condamnat în baza art.54/1 ”a” Cod penal al RSSU.

Tcacenco Piotr XXX, este reabilitat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 septembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Boico Victor